

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

25.2.2014

B7-0223/2014

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Olukord Ukrainas
(2014/2595(RSP))

**Hannes Swoboda, Libor Rouček, Ana Gomes, Marek Siwiec,
Tonino Picula, Knut Fleckenstein, Evgeni Kirilov, Maria Eleni Koppa,
Liisa Jaakonsaari, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Boris Zala**
fraktsiooni S&D nimel

RE\1021050ET.doc

PE529.582v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

**Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Ukrainas
(2014/2595(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 6. veebruari 2014. aasta resolutsiooni olukorra kohta Ukrainas¹,
 - võttes arvesse oma 12. detsembri 2013. aasta resolutsiooni Vilniuse tippkohtumise tulemuste ja idapartnerluse tuleviku kohta, eelkõige seoses Ukrainaga²,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Ukraina kohta, idapartnerluse kohta ja Euroopa naabruspoliitika kohta, eelkõige kõige hiljutisemaid, milleks on 13. detsembri 2012. aasta³, 12. septembri 2013. aasta⁴ ja 23. oktoobri 2013. aasta⁵ resolutsioonid,
 - võttes arvesse nõukogu 20. jaanuari 2014. aasta, 10. veebruari 2014. aasta ja 20. veebruari 2014. aasta järeldusi Ukraina kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 19.–20. detsembri 2013. aasta järeldusi,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, komisjoni presidendi ning Euroopa Parlamendi presidendi hiljutisi avaldusi Ukraina kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu ja Ukraina vahelist partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1. märtsil 1998. aastal, ning 2012. aastal parafeeritud assotsieerimislepingut, mis hõlmab põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et 18., 19. ja 20. veebruar 2014, mil hukkus kümneid ja sai vigastada sadu inimesi, olid suurima hukkunute arvuga päevad alates Ukraina iseseisvumisest;
- B. arvestades, et president Janukovõtši juhivad ametivõimud ületasid selgelt oma volitusi, andes julgeolekujõududele loa kasutada meelevaldajate vastu lahinglaskemoona ning paigutades snaiprid Maidani väljaku ja selle ümbruse majade katustele – nimetatud väljak on olnud alates eelmise aasta novembrist valitsusvastaste ja Euroopa-meelsete meelevalduste keskpunkt; arvestades, et Kiievi tänavatel tapeti meelevaldajaid, mis kutsus esile rahvusvahelise pahameele ja hukkamõistu;
- C. arvestades, et EL otsustas seetõttu kehtestada suunatud sanktsioonid, muu hulgas varade külmutamise ja viisakeelu nende isikute suhtes, kes vastutavad inimõiguste rikkumise,

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0098.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0595.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0507.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0383.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0446.

vägivalla ja ülemäärase jõu kasutamise eest; arvestades, et liikmesriigid leppisid lisaks kokku, et siserepressioonideks kasutada võidavate seadmete ekspordilitsentsid peatatakse ning ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP hõlmatud seadmete ekspordilitsentsid vaadatakse läbi;

- D. arvestades, et samal ajal reisisid Kiievisse kolm ELi välisministrit kavatsusega olla vahendajaks kompromisslahenduse leidmisele president Janukovõtši ja opositsiooni vahel; arvestades, et neil õnnestus saavutada kokkulepe tegevuskava kohta kriisi rahumeelseks ja demokraatlikuks lahendamiseks; arvestades, et Venemaa erisaadik aitas samuti kaasa kokkuleppe saavutamisele, kuid ei kaasallkirjastanud seda;
- E. arvestades, et Ukraina parlament (Ülemraada) võttis 21. veebruaril 2014 vastu resolutsiooni, milles mõistab hukka „terrorismivastased” operatsioonid ning nõuab julgeolekujõudude taandumist Kiievi kesklinnast; arvestades, et seda tehes näitas parlament üles tahet mängida kesket rolli ning võtta olukord riigis kontrolli alla; arvestades, et järgmisel päeval hääletas parlament president Janukovõtši ametist tagandamise, 2004. aasta põhiseaduse juurde tagasipöördumise, 25. mail 2014 toimuvate ennetähtaegsete valimiste ning Julia Tšmošenko vabastamise üle;
- F. arvestades, et nn Euromaidani algusest peale on olnud arvukaid teateid väärkohtlemisest, inimröövidest, piinamisest ja muudest inimõiguste rikkumistest; arvestades, et nende rikkumiste eest vastutajad on siiani karistamata;
- G. arvestades, et Euroopa Parlamendi ajutine delegatsioon külastas Kiievit 28.–30. jaanuaril 2014 ning uuesti 22.–24. veebruaril, et anda hinnang olukorrale kohapeal, väljendades sellega oma siirast huvi ning tõsist muret kriitilise olukorra pärast riigis;
1. väljendab imetlust julguse ja väarikuse üle, millega Ukraina rahvas on viimased kolm kuud võidelnud Ukrainas vabaduse ja demokraatia eest; on veendunud, et möödunud nädala sündmused on tõeliselt ajaloolise tähtsusega Ukraina, idanaabruse ja Euroopa kui terviku jaoks; nõuab, et EL jätkaks Ukraina rahva demokraatlike ja Euroopa-suunaliste püüdluste toetamist, tunnistades samal ajal täielikult nende õigust otsustada ise vabalt oma tuleviku üle;
 2. mõistab teravalt hukka jõhkrate ja ebaproportsionaalsete meetmete kasutamise meelevaldajate vastu, mis põhjustas Ukrainas vägivalla äärmusliku eskaleerumise; peab kahetsusväärseks, et mõlemal poolel on saanud inimesi surma ja vigastada, ning avaldab siirast kaastunnet ohvrite perekondadele;
 3. hoiatab, et vägivalla edasine eskaleerumine oleks Ukraina rahva jaoks katastroofiliste tagajärgedega ning võib seada ohtu riigi ühtsuse ja territoriaalse ühtekuuluvuse; rõhutab, et nüüd on äärmiselt tähtis, et kõik osapooled näitaksid üles vastutustunnet, vaoshoitust ja tahet pidada kaasavat poliitilist dialoogi ning välistaksid kohtuvälised kättemaksumeetmed; nõuab, et kõik poliitilised jõud teeksid sel Ukraina jaoks väga tähtsal ajal koostööd ning hõlbustaksid kompromisside leidmist, distantseeruksid selgelt äärmuslastest ning väldiksid provokatsioone ja vägivaldseid meetmeid, mis võivad ässitada separatistlikke jõude;
 4. rõhutab, et 21. veebruari 2014. aasta kokkulepe, mille üle välisministrid ELi nimel läbi

rääkisid, peatas verevalamise ning muutis legitiimseks Ülemraada uue keskse rolli Ukraina poliitikas; on veendunud, et 21. veebruaril saavutatud kokkuleppe vaimus peaks toimuma Ukraina uue poliitilise korra rahumeelne konsolideerimine;

5. on veendunud, et rahvusliku ühtsuse tunde taastamine, eriti Ukraina ida- ja lõunaosas, on hädavajalik poliitilise stabiilsuse saavutamiseks, territoriaalse ühtekuuluvuse säilitamiseks ning tõelise ja jätkusuutliku demokraatia loomiseks; hoiatab meetmete eest, mis võivad polariseerida etnilisi ja keelekogukondi, ning kordab oma nõuet kaasava lähenemisviisi järele, et minimeerida vägivalda taaspuhkemise ja territoriaalse killustumise ohtu;
6. tunneb heameelt Ülemraada vastutustundliku ja legitiimse tegevuse üle valitsusülesannete ning valitsuse tagasiastumisest ja presidendi põgenemisest tekkinud poliitilise ja institutsioonilise vaakumi täitmisel; rõhutab, kui tähtis on, et Ukraina parlament ja selle liikmed järgiksid jätkuvalt õigusriigi põhimõtteid;
7. kordab oma nõudmist, et kõiki meelevaldustega seotud inimõiguste rikkumise, inimröövide, piinamise, väärkohtlemise ja kadumise juhtumeid tuleb sõltumatult ja erapooletult uurida; nõuab, et Ukraina ametivõimud toetaksid rahvusvahelist uurimiskomisjoni, tagaksid õiglase kohtupidamise, teeksid täielikult koostööd Euroopa Nõukogu rahvusvahelise nõuandekomisjoniga ning kaasaksid protsessi inimõiguste ja kodanikuühiskonna organisatsioonid; on seisukohal, et uued Ukraina ametivõimud võiksid taotleda rahvusvahelise kriminaalkohtu abi kõrgetasemeliste ametnike kuritegude uurimiseks ja nende üle kohtu pidamiseks; on veendunud, et uurimine ja vastutavate isikute üle kohtu pidamine peaks toimuma viisil, mis lubab taastada kõigi Ukraina kodanike usu kohtusüsteemi erapooletusse, sõltumatusse ja läbipaistvusse; nõuab, et EL ja liikmesriigid jääksid asjaga tihedalt seotuks ning pakuksid protsessi toetamiseks nõu ja abi;
8. toetab ELi kaheosalist lähenemisviisi, milles tõhustatud diplomaatilised jõupingutused on ühendatud suunatud sanktsioonidega nende isikute vastu, kes on tellinud poliitilise surveavaldamisega seotud inimõiguste rikkumisi; nõuab suunatud sanktsioonide jõustamist, nagu välisasjade nõukogus kokku lepiti, ning nõuab, et liikmesriigid rakendaksid oma rahapesuvastaseid õigusakte, et peatada ebaseadusliku raha sissevool Ukrainast ning tagada ELis hoitavate varastatud varade tagastamise; on seisukohal, et suunatud sanktsioonid tuleks lõpetada niipea, kui olukord Ukrainas paraneb ning sooritatud kuritegude tõeliselt sõltumatu uurimine hakkab vilja kandma;
9. rõhutab, kui oluline on mitte kaotada kriisi algpõhjuste käsitlemisel hoogu ning taastada rahva usaldus poliitika ja institutsioonide vastu; rõhutab seepärast, kui tähtis on austada Ukraina eri etnilisi rühmi ning kaitsta nende identiteeti ja keeli; on samuti veendunud, et selleks on vaja põhiseaduslikke ja struktuurireforme, mille eesmärk on luua tõhus võimude lahususe ja tasakaalustatuse süsteem, tihedam side poliitika ja ühiskonna vahel, kehtestada õigusriigi põhimõtted ja vastutus ning tõeliselt sõltumatu ja erapooletu kohtusüsteem ning usaldusväärsed valimised;
10. loodab, et endise peaministri Julia Tõmošenko vabastamine tähistab valikulise ja poliitiliselt motiveeritud kohtumõistmise lõppu Ukrainas;

11. toonitab, et laiaulatuslik korrupsioon on suur probleem, mis kahjustab Ukraina majandust ja takistab arengut ning samal ajal õõnestab kodanike usaldust riigi institutsioonide vastu; nõuab seetõttu, et uus valitsus tõstaks korrupsioonivastase võitluse oma tegevuskavas esikohale, ning nõuab, et EL oleks nendes jõupingutustes abiks;
12. väljendab heameelt otsuse üle naasta 2004. aasta põhiseaduse juurde; ergutab Ülemraadat siiski kasutama võimalust, et käsitleda selle puudusi vastavalt Veneetsia komisjoni soovitudele;
13. võtab teadmiseks otsuse korraldada 25. mail 2014 presidendivalimised; rõhutab vajadust tagada, et need valimised oleksid vabad ja õiglased; ergutab Ülemraadat võtma vastu vajalikud valimisseadused vastavalt Veneetsia komisjoni soovitudele, muu hulgas uuendatud seaduse erakondade rahastamise kohta, mis käsitleks riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) ja OSCE/ODIHRi tuvastatud probleeme; ergutab tulevaste valimiste rahvusvahelist vaatlemist ning väljendab valmisolekut luua selleks otstarbeks oma vaatlusmissioon; on veendunud, et parlamendivalimised peaksid toimuma varsti pärast presidendivalimisi ja enne aasta lõppu;
14. rõhutab, kui tähtis on investeerida Euromaidanist esile kerkivatesse noortes poliitikutesse ja uutesse juhtidesse, toetab viisavabaduse kiiret rakendamist ning nõuab Ukraina elavale kodanikuühiskonnale täiendavat toetust;
15. väljendab heameelt nõukogu hiljutise kinnituse üle, et assotsieerimisleping ning põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubanduspiirkond ei kujuta endast ELi ja Ukraina koostöö lõppeesmärki; toonitab, et EL on valmis assotsieerimislepingule ja vabakaubanduspiirkonna loomisele alla kirjutama kohe, kui praegune poliitiline kriis on lahendatud ja uued Ukraina ametivõimud on selleks valmis; tuletab meelde, et vastavalt ELi lepingu artiklile 49 võib Ukraina – nagu iga teine Euroopa riik – esitada ELi liikmeks astumise avalduse eeldusel, et ta peab kinni demokraatia põhimõtetest, austab põhivabadusi, inimõigusi ja vähemuste õigusi ning tagab õigusriikluse;
16. nõuab, et EL ja liikmesriigid tõhustaksid jõupingutusi, et saada Rahvusvahelisest Valuutafondist (IMF) Ukraina ja selle rahva jaoks parematel tingimustel laenu, ning on veendunud, et EL ja liikmesriigid võiksid liituda IMFiga märkimisväärse abipaketi andmisel, mis aitaks riigil praeguse keerulise finants- ja sotsiaalse olukorraga toime tulla; on lisaks seisukohal, et nii USA kui ka Venemaa võiksid anda panuse Ukraina sotsiaal-majandusliku stabiilsuse saavutamisse;
17. on seisukohal, et põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu sätted ei põhjusta Venemaa Föderatsioonile kaubanduslikke probleeme ja et assotsieerimisleping ei kujuta endast takistust Ukraina headele suhetele oma idanaabriga; tuletab meelde, et rahu ja õitseng ühises naabruses on nii ELi kui ka Venemaa huvides, ning kordab oma veendumust, et koostöö selle eesmärgi saavutamiseks on ainus võimalus edasi liikuda; nõuab, et EL kaaluks kiiresti võimalusi, kuidas kaasata Venemaa Ukraina jaoks püsiva poliitilise lahenduse leidmisse, ning nõuab, et EL ja Venemaa kasutaksid oma mõjuvõimu ja teeksid kõik endast oleneva, et vältida vägivalda edasist eskaleerumist ning heidutada separatiste; lükkab kindlalt tagasi idee Euroopa uuest jaotamisest mõjualade alusel;

18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikidele ning Ukraina presidendi kohusetäitjale, valitsusele ja parlamendile.